

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Dato: 9.juni 2017
Vår ref.: 17-908
Deres ref.: 17/1340

Sendes elektronisk

Høring om forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen

Finans Norge vil med dette avgi høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementets forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen. Vi vil spesielt konsentrere uttalelsen om punktene under avsnitt 2 i dokumentet, og da spesielt det som handler om *tverrfaglige temaer: Folkehelse og livsmestring*.

Positive intensjoner, men Finans Norge er usikker på oppfølgingen

Innledningsvis vil Finans Norge understreke at en av skolens viktige oppgaver er å forberede de unge på fremtidens samfunn og arbeidsliv. Skal man oppnå dette hjelper det ikke å gi dem kunnskap og ferdigheter som er utdatert når de skal ut i arbeidslivet. Vi er derfor spesielt glad for at temaet helse og livsmestring løftes frem i dette dokumentet som skal være førende for opplæringen i fremtidens skole og synes det her fremkommer flere positive intensjoner om nødvendige prioriteringer. Vi håper at det i oppfølgingen blir satt av nok tid og ressurser til å gi de unge god opplæring i temaet. Lærernes kompetanse er en kritisk nøkkelfaktor for å få dette til, og derfor må temaet også inn i lærerutdanningen. Finans Norge bistår gjerne i oppfølgingen med å få dette til.

Krevende å kombinere dybdelæring i fag og tverrfaglighet

Finans Norge er enig i definisjonen av kompetanse som skal ligge til grunn for arbeidet med læreplaner og vurdering: å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner, samt at kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning. Vi vil likevel påpeke at det er en krevende balanse mellom dybdelæring og tverrfaglighet. Finans

Norge er bekymret for at opplæring i tverrfaglige tema skal nedprioriteres til fordel for faglig dybdelæring.

Finans Norge er også enig i at de fem ferdighetene defineres som grunnleggende: Lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter hører hjemme i alle fag og er helt nødvendig for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsniv. I forbindelse med fremleggelsen av Perspektivmeldingen tidligere i år påpekte vi spesielt at det er nødvendig at IKT integreres i alle fag gjennom hele utdanningsløpet for å hindre at det oppstår et digitalt klaseskille.

Tverrfaglige tema er viktige

Finans Norge mener prinsippene for læring og utvikling er et særdeles viktig tema. Vi er helt enig i at fremtidens skole krever at elevene utvikler kunnskap og forståelse på tvers av fag, evner å se problemer fra mange sider og finner løsninger som bidrar til fellesskapet.

Vi ser likevel at det kan være krevende å forene målsettingene og prinsippene med hverandre, og er særlig opptatt av hvordan man kan nå målet om å utvikle helhetlig kompetanse når skolen er så orientert om enkeltfag.

Det foreslås tre tverrfaglige tema, med *folkehelse og livsmestring* som et av disse. All erfaring viser at det er krevende å jobbe tverrfaglig, og Finans Norge er usikker på hvordan de positive signalene om å prioritere dette temaet blir i praksis.

I lys av dette mener Finans Norge det er helt nødvendig at det gis føringer for hvordan tverrfaglighet skal innarbeides i læreplanene. Etter vår mening må det innarbeides en metode som sikrer at skolen tenker og arbeider tverrfaglig med noen viktige overordnede problemstillinger.

Vi er enig i at fremtidens skole må gi opplæring i aktuelle samfunnsutfordringer, og målsettingen for arbeidet med de tverrfaglige temaene er derfor bra. Vi er imidlertid usikre på hvordan man skal inkorporere tverrfaglig opplæring i praksis og stiller spørsmål ved enkelte formuleringer i dokumentet:

Tverrfaglighet må innarbeides på en tydelig måte

Vi viser til avsnitt 2.6, side 13, der det blant annet står: (...) *Målene for opplæringen i tverrfaglige temaer uttrykkes i kompetansemål for fag* (...) og (...) *Arbeidet med temaene krever at skolen legger til rette for faglig dybdelæring, og at kunnskap fra ulike fag forsterker*

hverandre (...) Finans Norge er usikker på hvordan man skal sikre at dette bidrar til tverrfaglig arbeid i praksis.

Vi foreslår at det settes opp noen tverrfaglige problemstillinger som griper inn i flere fag, og som samtidig er relevante for målgruppen. Dette er en metode som er innarbeidet med stort hell ved Tingvallagymnasiet i Karlstad, Sverige. Mer informasjon om arbeidet ved skolen finnes her: <http://gilladinekonomi.se/utbildningar/om/i-skolan/gdemodellen/>

I oppfølgingsarbeidet bør det også legges opp til at man måler hvorvidt skolene faktisk jobber med de tverrfaglige temaene.

Personlig økonomi inneholder flere utfordringer

Vi er enig i at det er viktige utfordringer knyttet til områder som helse, seksualitet, rusmidler, medier, forbruk og personlig økonomi. Hver for seg er alle disse utfordringene viktige, men når de listes opp på denne måten er vi engstelig for at temaet personlig økonomi nedprioriteres, og at det bare blir ett av mange opplæringstema. Kompetanse i personlig økonomi er grunnleggende for egen livskvalitet og for å kunne leve et selvstendig liv, og temaet blir dessuten stadig viktigere. Det synes for oss som om satsingen på personlig økonomi har blitt nedtonet i forhold til innstillingen fra Ludvigsen-utvalget og fra Stortingsmelding 28 (2015–2016). Det er vi skuffet over.

Personlig økonomi inneholder flere dilemmaer og mange praktiske problemstillinger som de unge møter i hverdagslivet, og unge mennesker møter flere utfordringer i dag om personlig økonomi enn de gjorde tidligere. Overgangen til å bli voksen inneholder fallgruver, og det er lett å trå feil dersom man ikke får god veiledning. Noen aktuelle tema er: økonomistyring, sentrale forbrukerrettigheter, skatteregler og rettigheter i og utenfor arbeidsmarkedet, etablering i egen bolig og sparing.

I dokumentet legges det vekt på at skolen skal bidra til at elevene blir nysgjerrige og stiller spørsmål, utvikler vitenskapelig og kritisk tenkning og handler med etisk bevissthet. Vi deler denne oppfatningen. Etter vår mening handler dette også om å utvikle kompetanse i personlig økonomi. Finans Norge ønsker at skolen skal bidra til å utvikle kritiske forbrukere som aktivt innhenter kunnskap, vurderer ulike kilder for kunnskap og ikke bare godta fakta uten videre. Å utvikle kritisk tenkning er et viktig grunnlag for å lære i mange sammenhenger og er viktig kompetanse på veien til å lære å ta ansvar for egne valg, også valg om personlig økonomi.

Viktig å ha kontakt med aktører i lokalsamfunnet

Avslutningsvis vil vi påpeke at vi synes det er veldig bra at man i dokumentet legger vekt på å skape et inkluderende læringsmiljø, og at skolen kan ta i bruk ulike arenaer for læring for å få til dette. Finans Norge vil i denne sammenheng vise til den store innsatsen finansnæringen gjør innenfor opplæring i personlig økonomi. I fjor fikk ca 37.000 elever i ungdomsskole og videregående skole opplæring av medarbeidere fra bankene i samarbeid med Ungt Entreprenørskap. Opplæringen gir svært gode tilbakemeldinger fra elever, lærere og skoleledelse. Vi mener det er helt nødvendig å knytte kontakt med lokalsamfunnet under opplæringen. Et samarbeid med lokale bedrifter gjør undervisningen mer relevant og interessant for elevene.

Skolemeny – nettverk og nettside for bedre økonomiopplæring

I denne forbindelsen vil vi også nevne at Finans Norge i 2015 etter anmodning fra Barne- og likestillingsdepartementet etablerte nettverket Skolemeny med over 50 aktører, både private og offentlige, som er opptatt av temaet personlig økonomi i skolen. Hensikten er å koordinere innsatsen for bedret opplæring i personlig økonomi for barn og ungdom, for å forebygge økonomiske problemer. Via nettsiden www.skolemeny.no tilbys materiell og undervisningsressurser som lærere kan bruke gratis. Innholdet i undervisningsmateriellet skal være nøytralt og ikke markedsføre aktøren som har utviklet materialet. Alle aktørene har derfor skrevet under på at de forplikter seg til å gi opplæring som er ikke-kommersiell, kvalitetssikret og tilpasset læreplanene. Nettverket bistår gjerne i det videre arbeidet med fagfornyelsen.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Jan Erik Fåne

Direktør kommunikasjon og samfunn